

BIBLIOGRAFIE

- AB *The Anchor Bible-Genesis*, Introduction, Translation and Notes by E. A Speiser, New-York, 1964.
- ARGHEZI Tudor Arghezi, *Scrieri*, I, Editura pentru Literatură, București, 1962.
- ARVINTE, DT. ENTLEHN, *Die deutschen Entlehnungen in den rumänischen Mundarten (nach den Angaben des Rumänischen Sprachatlases)*, Akademie Verlag, Berlin, 1971.
- BAILLY A. Bailly, *Dictionnaire grec-français*, Paris, 1950.
- BARBU Ion Barbu, *Poezii*, ediție îngrijită de Romulus Vulpesco, Editura Albatros București, 1970.
- BIBLIA 1795 *Biblia, adecă Dumnezeiasca Scriptură a legii vechi și a ceii noao*, Blaj, 1795.
- BHH *Biblisch-historisches Handwörterbuch*, ediția B. Reicke / L. Rost, Göttingen, 1962—1979.
- BB; BIBLIA 1688 *Biblia, adecă Dumnezeiasca Scriptură ale cei vechi și ale cei noao lege*, Mitropolia Bucureștilor, 1688.
- BB 1688—1988 *Biblia adecă Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului și Noului Testament. Tipărită în lăia oară la 1688 în timpul lui Șerban Vodă Cantacuzino, Domnul Țării Românești. Retipărită după 300 de ani în facsimil și transcriere cu aprobarea Sfintului Sinod și cu binecuvîntarea Prea Fericitului Părinte Teoclist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1988.
- BIBLIA 1968/1975 *Biblia sau Sfinta Scriptură*, Institutul Biblic și de Misiune Ortodoxă al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1968/1975.
- BJ *La Bible de Jérusalem*, traduit en français sous la direction de l'Ecole Biblique de Jérusalem. Nouvelle édition entièrement revue et augmentée, Paris, CERF, 1988.
- BLAGA Lucian Blaga, *Opere*, I—III, ediție critică și studiu introductiv de George Gană, Editura Minerva, București, 1982—1986.
- BLASS / DEBRUNNER Fr. Blass / A. Debrunner, *Grammatik des neutestamentlichen Griechisch*, ediția R. Rehkopf, Göttingen, 1975.
- BOTTA Dan Botta, *Scrieri*, ediție îngrijită de Dolores Botta, prefață de Ion Biberi' Editura pentru Literatură, București, 1968.
- CANT. DIV. Dimitrie Cantemir, *Divanul sau gilceava înțeleptului cu lumea sau giudețul sufletului cu trupul*, Iași, 1698.
- CARTOJAN 1974 N. Cartojan, *Cărțile populare în literatura română*, București, 1974.
- CARTOJAN 1980 N. Cartojan, *Istoria literaturii române vechi*, postfață și bibliografii finale de Dan Simonescu, prefață de Dan Zamfirescu, Editura Minerva, București, 1980.
- CDDE I.-A. Candrea-Ov.Densusianu, *Dicționarul etimologic al limbii române. Elementele latine*, București, 1914.
- CHASSANG A. Chassang, *Dictionnaire grec-français*, Paris (fără an).
- CIOBANU Ștefan Ciobanu, *Istoria literaturii române vechi*, I, Academia Română, Monitorul oficial, București, 1947.

- CHEVALIER / GHEERBRANT J. Chevalier / A. Gheerbrant, *Dictionnaire des symboles*, ediția Marian Berlewi, Paris, 1973.
- CILL *Contribuții la istoria limbii române literare în secolul al XIX-lea*, vol. I—III, București, 1956, 1958, 1962.
- CIORANESCU, DER Alejandro Cioranescu, *Diccionario Etimológico Rumano*, Universidad de La Laguna, Tenerife-Madrid, 1958.
- CODRESCU Teodor Codrescu, *Uricariul*, partea I, Iași, Tipografia Buciumului Român, 1852.
- COR. PS. Coresi, *Psaltirea slavo-română*, Ediție Stela Toma, București, 1976.
- COSTIN O. Miron Costin, *Opere*, ediție critică cu un studiu introductiv, note, comentarii, variante, indice și glosar de P.P. Panaitescu, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1958.
- CUV. *Cuvintu înainte cătră ci tori*, ms. 45.
- DA *Dicționarul limbii române*, Academia Română, București, 1913—1948.
- DENSUSIANU ILR II Ovid Densusianu, *Istoria limbii române*, vol. II, *Secolul al XVI-lea*, ediție îngrijită de J. Byck, Editura Științifică, București, 1961.
- DENSUSIANU 1936 Ovid Densusianu, *Limba română în secolul al XVI-lea* (curs litografiat), București, 1935—1936.
- DENSUSIANU O. Ovid Densusianu, *Opere*, III, ediție critică și comentarii de Valeriu Rusu, *Limba română în secolul al XVI-lea, Evoluția estetică a limbii române*, Editura Minerva, București, 1977.
- DEX *Dicționarul explicativ al limbii române*, Editura Academiei Române, București, 1975.
- DLR *Dicționarul limbii române*, Editura Academiei Române, București, 1965 urm.
- DLRLV Mariana Costinescu, Magdalena Georgescu, Florentina Zgraon, *Dicționarul limbii române literare vechi (1640—1780). Termeni regionali*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1987.
- DOINAȘ Ștefan Aug. Doinaș, *Versuri*, Editura Eminescu, București, 1972.
- DOS. PAR. Dosoftei, *Paremiile preste an*, Iași, 1683.
- DOSOFTOI, O. Dosoftei, *Opere I, Versuri*, ediție critică de N.A. Ursu, studiu introductiv de Al. Andriescu, Editura Minerva, București, 1978.
- ELIADE 1942 Mircea Eliade, *La mandragore et les mythes de la „naissance miraculeuse“ în „Zalmoxis“*, III, 1942, p. 1—48.
- ELIADE — 1943 M. Eliade, *Insula lui Euthanasius*, București, 1943.
- ELIADE 1964 M. Eliade, *Traité d'histoire des religions*, Paris, 1964.
- ELIADE 1980 Mircea Eliade, *De la Zalmoxis la Genghis-Han, studii comparative despre religiile și folclorul Daciei și Europei Orientale*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1980.
- ELIADE 1981 M. Eliade, *Istoria credințelor și ideilor religioase*, I—III, traducere de Cesar Baltag, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981—1988.
- EMINESCU Mihai Eminescu, *Opere*, ediție critică îngrijită de Perpessicius, Fundația Regală pentru Literatură și Artă, București, 1939.
- ERNOUT-MEILLET A. Ernout et A. Meillet, *Dictionnaire étymologique de la langue latine. Histoire des mots*, Quatrième édition, Paris, 1959.
- EU *Die Bibel-Altes und Neues Testament*, Einheitsübersetzung, Freiburg-Basel-Wien, 1980.
- EWUR Lajos Tamás, *Etymologisch-historisches Wörterbuch der ungarischen Elemente im Rumänischen. Unter Berücksichtigung der Mundartwörter*, Budapest, 1966.
- FRANKF. *Divinae Scripturae*, Francofurti, MDXCVII.
- FRISK, GEW Hjalmar Frisk, *Griechisches etymologisches Wörterbuch*, Heidelberg, I, 1960, II, 1970.

- GASTER M. Gaster, *Literatura populară română*, ediție, prefață și note de Mircea Anghelescu, Editura Minerva, București, 1983.
- GESENIUS W. Gesenius, *Hebräisches und Grossaramäisches Handwörterbuch über das AT*, ediția F. Buhl, Berlin-Göttingen-Heidelberg, 1962.
- GHEȚIE, BDRL Ion Gheție, *Baza dialectală a românei literare*, Editura Academiei Române, București, 1975.
- GHEȚIE 1972 Ion Gheție, *Biblia de la București și procesul de unificare a limbii române literare*, în *Studii de limbă literară și filologie*, II, Editura Academiei Române, București, 1972.
- GHEȚIE-MAREȘ, GR. DR. Ion Gheție, Al. Mareș, *Grauirile daco-române în secolul al XVI-lea*, Editura Academiei Române, București, 1974.
- GN *Die Bibel im heutigen Deutsche. Die Gute Nachricht des Alten und Neuen Testaments*, Stuttgart², 1982.
- GRECEANU Radu Greceanu, *Începutura istoriei vieții luminatului și preacrestinului domnului Țării Rumânești, Io Constandin Brîncoveanu Basarab-Voievod, då când Dumnezeu cu domnia l-a încoronat, pentru vremile și împlinirile ce în pământul acesta în zilele mării sale s-au întâmplat*, în *Cronicari munteni*, II, ediție îngrijită de Mihail Gregorian, studiu introductiv de Eugen Stănescu, Editura pentru Literatură, București, 1961.
- HATCH / REDPATH E. Hatch / H.A. Redpath, *A Concordance to the Septuagint and the Other Greek Versions of the Testament (Including the Apocryphal Books)*, Graz, 1954.
- HELIADE *Biblia Sacra que coprinde vechiul și noul Testament, tradusă din hellenesce după a quellor septedeci* de I. Heliade Rădulescu, Paris, 1858.
- HELIADE O I. Heliade Rădulescu, *Opere*, I, ediție critică de Vladimir Drimba, cu un studiu introductiv de Al. Piru, Scriitori români, Editura pentru Literatură, București, 1967.
- HEM B.-Petriceicu Hasdeu, *Etymologicum magnum Romaniae. Dicționarul limbii istorice și populare a românilor*, ediție îngrijită și studiu introductiv de Grigore Brâncuș, Editura Minerva, București, 1972—1976.
- HERODOT Herodot, *Istorie*, ediție îngrijită de Liviu Onu și Lucia Șapcaliu, prefață, studiu filologic, note și glosar de Liviu Onu, indice de Lucia Șapcaliu, Editura Minerva, București, 1984.
- ILR *Istoria literaturii române*, I, *Folclorul. Literatura română în perioada feudală (1400—1780)*, Editura Academiei Române, București, 1964.
- IORGA, 1915—1916 N. Iorga, *În legătură cu Biblia de la 1688 și Biblia de la 1667 a lui Nicolae Milescu*, în *AAR, istorie*, 1, II, t. XXXVIII, 1915—1916.
- IORGA, 1925 Nicolae Iorga, *Istoria literaturii românești*, I, ediția a II-a, Editura librăriei Pavel Suru, București, 1925.
- IORGA, 1985 N. Iorga, *Istoria literaturii românești. Introducere sintetică* (după note stenografice ale unui curs), ediție îngrijită, note și indici de Rodica Rotaru, prefață de Ion Rotaru, Editura Minerva, București, 1985.
- IVĂNESCU, ILR G. Ivănescu, *Istoria limbii române*, Editura Junimea, Iași, 1980.
- IVĂNESCU, PROBL. G. Ivănescu, *Problemele capitale ale vechii române literare*, Extras din Buletinul Institutului de Filologie Română, Iași, vol. XI—XII (1944—1945), Iași, 1948.
- IVIREANUL Antim Ivireanul, *Predici*, ediție critică, studiu introductiv și glosar de G. Ștrempele, Editura Academiei Române, București, 1962.
- JOHANNESSEN M. Johannessen, *Das biblische καὶ ἐγγέμετο und seine Geschichte*, Göttingen, 1926.
- KJV *The Holy Bible-Authorized King James Version*, Miami, 1986.
- KRAUSS, TREPP. WB. Fr. Krauss, *Treppener Wörterbuch. Ein Beitrag zum Nordsiebenbürgischen Wörterbuch*, Marburg, 1970.
- KRAUSS, HWSPP. Fr. Krauß, *Wörterbuch der nordsiebenbürgischen Handwerksprachen*, Siegburg, 1957.
- KLUGE, EWDS¹⁹ Friedrich Kluge, *Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache*, 19. Auflage, bearbeitet von Walther Mitzka, Berlin, 1963.

- L 1679 Dosoftei, *Dumnezeiasca liturghie*, 1679, ediție critică de N.A. Ursu, cu un studiu introductiv de Înalt Prea Sfințitul Teoctist, arhiepiscop al Iașilor și mitropolit al Moldovei și Sucevei, Iași, 1980.
- L—S H.G. Liddell / R. Scott, *Greek-English Lexicon*, Oxford, 1958.
- LTHK *Lexikon für Theologie und Kirche*, ediția J. Höfer / K. Rahner, Freiburg, 1986.
- LURKER Manfred Lurker, *Wörterbuch der Symbolik*, Stuttgart, 1983.
- LUTHER *Die Bibel*, nach der Übersetzung Martin Luthers, Stuttgart, 1985.
- LXX *Septuaginta*, ediția A. Rahlfs, Stuttgart, 1971.
- LXX 1658 *Vetus Testamentum graecum ex versione Septuaginta Interpretum Juxta Exemplas Vaticanum Romae editum*, Londini, MDCLIII.
- LvB Leviticul de la Belgrad, tipărit de B.P. Hașdeu în *Cuvinte den bătrâni*, I, ediție îngrijită, studiu introductiv și note de G. Mihăilă, București, 1983, p. 74—81.
- MILESCU Nicolae Milescu, *Enchiridion sive Stella Orientalis Occidentali splendens*, în *La perpétuité de la foy de l'Eglise catholique touchant l'Eucharistie, défendue contre le livre du sieur Claude*, Paris, 1669.
- MLD, BIBLIA 1688, I *Monumenta linguae Dacoromanorum, Biblia 1688, Pars I, Genesis*, volum întocmit de Alexandru Andriescu, Vasile Arvinte, Ioan Caproșu, Elsa Lüder, Paul Miron, Mircea Roșian, Marietta Ujică, Iași, 1988.
- Ms. 45 *Manuscrisul românesc 45*, Biblioteca Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române, cuprinzând copia revizuită a traducerii lui Nicolae Milescu din *Vechiul Testament*.
- Ms. 4 389 *Manuscrisul românesc 4 389*, Biblioteca Academiei Române, cuprinzând a doua traducere din secolul al XVII-lea a *Vechiului Testament* în limba română.
- MTL René Péter-Contesse, *Manuel du traducteur pour le livre du Lévitique*, publié par L'alliance Biblique Universelle, Stuttgart, 1985.
- MUNTEANU — ȚĂRA Ștefan Munteanu, Vasile D. Țăra, *Istoria limbii române literare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983.
- NECULCE, O. Ion Neculce, *Opere, Leopiseșul Țării Moldovei și O samă de cuvinte*, ediție critică și studiu introductiv de Gabriel Ștrempel, Editura Minerva, București, 1982.
- NEGRUZZI Constantin Negruzzi, *Opere I—III*, ediție critică, studiu introductiv, comentarii și variante de Liviu Leonte, Editura Minerva, București, 1974—1986.
- NTB *Noul Testament*, Bălgrad / Alba Iulia, 1648.
- NTB 1988 *Noul Testament de la Bălgrad, 1648*, București, 1988.
- NT 1703 *Noul Testament*, tipărit în Tipografia domnească, în orașul Bucureștilor, la anul mîntuirii 1703, de smeritul intru ieromonahi Antim Ivireanul.
- NYSSSEN 1978 W. Nyssen, *Pămînt cîntînd în imagini*, București, 1978.
- PAMFILE 1913 T. Pamfile, *Povestea lumii de demult. După credințele poporului român*, București-Leipzig-Viena, 1913.
- PANAITESCU P.P. Panaitescu, *Nicolae Milescu Spătarul (1636—1708)*, versiune românească de Silvia P. Panaitescu, ediție îngrijită, studiu introductiv și note de Ștefan S. Gorovei, Editura Junimea, Iași, 1987.
- PASCU, SUF. ROM. G. Pascu, *Sufizele românești*, București, 1916.
- PASCU Giorge Pascu, *Istoria literaturii române din secolul al XVII-lea*, Institutul de Arte Grafice „Viața Românească”, Iași, 1922.
- PDS *Parola del Signore. La Biblia*, Traduzione interconfessionale in lingua corrente, Roma, 1985.
- PHILIPPIDE, O.R. Alexandru I. Philippide, *Originea românilor*, vol. I, Iași, 1925, vol. II, Iași, 1927.
- PHILIPPIDE, PRINCIPII Alexandru I. Philippide, *Opere alese. Teoria limbii*, editate de G. Ivănescu și Carmen Gabriela Pamfil. Cu un studiu introductiv și comentarii de G. Ivănescu, [Principii de istoria limbii p. 1—225].
- PHILIPPIDE Al. Philippide, *Monolog în Babilon*, Editura pentru Literatură, București, 1967.
- PILLAT Ion Pillat, *Opere, I—III*, Editura Eminescu, București, 1983—1986.
- PO *Palia de la Orăștie*, 1581—1582, text, facsimile, indice, ediție îngrijită de Viorica Pamfil, Editura Academiei Române, București, 1968.

- POPESCU, 1961 Radu Popescu, *Istoriile domnilor Țării Rumânești*, în *Cronicari munteni I*, ediție îngrijită de Mihail Gregorian, studiu introductiv de Eugen Stănescu, Editura pentru Literatură, București, 1961.
- POPESCU, 1963 Radu Popescu, *Istoriile domnilor Țării Rumânești*, în *Cronicile medievale ale României*, IV, introducere și ediție critică întocmită de Const. Grecescu, Editura Academiei Române, București, 1963.
- PRED. II *Predoslovia din BB.*
- PREFAȚĂ M. *Cuvînt înaintea cărții aceștia către preasfințitul mitropolit*, în ms. 45.
- PS. SCH. *Psallirea Șcheiană* (Ed. I.-A. Candrea), București, 1916.
- PUȘCARIU Sextil Pușcariu, *Istoria literaturii române. Epoca veche*, ediție îngrijită de Magdalena Vulpe, postfață de Dan C. Mihăilescu, Editura Eminescu, București, 1987.
- RAC *Reallexikon für Antike und Christentum*, Stuttgart, 1950—1986.
- RANKE-GRAVES R. Ranke-Graves / R.v. Patai, *Hebräische Mythologie. Über die Schöpfungsgeschichte und andere Mythen aus dem Alten Testament*, Reinbek bei Hamburg, 1986.
- REW W. Meyer-Lübke, *Romanisches etymologisches Wörterbuch*, Heidelberg, 1935.
- R—G *Biblia adică Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului și Noului Testament* trad. de Vasile Radu și Gala Galaction, București, 1938.
- RGG *Die Religion in Geschichte und Gegenwart*, Handbuch für Theologie und Religionswissenschaft, ediția K. Galling, Tübingen, 1957—1965.
- ROSETTI, ILR Al. Rosetti, *Istoria limbii române, I, De la origini pînă la începutul secolului al XVII-lea*, ediție definitivă, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986.
- ROSETTI-CAZACU-ONU Al. Rosetti, B. Cazacu, Liviu Onu, *Istoria limbii române literare, I, De la origini pînă la începutul secolului al XIX-lea*, ediția a doua, revăzută și adăugită, Editura Minerva, București, 1971.
- SCRIBAN, DICȚ. August Scriban, *Dicționarul limbii românești*, Institutul de Arte Grafice „Presa Bună”, Iași, 1939.
- SCHARBERT J. Scharbert, *Genesis*, în *Die Neue Echter Bibel: Kommentar zu Allen Testament mit der Einheitsübersetzung*, Echter Verlag, Würzburg, 1986.
- SDE 1682 *Sfînta și Dumnezăiasca Evanghelie*, București, 1682.
- SDE 1693 *Sfînta și Dumnezăiasca Evanghelie clinească și rumânească*, diortosită de Atanasie Moldoveanu și tipărită de Antim Ivireanu, Mitropolia Ungrovlahiei, București, 1693.
- SDE 1697 *Sfînta și Dumnezăiasca Evanghelie*, cu voia prea luminatului și înălțatului Domn și oblăduitoriu a toată Țara Rumânească, Io Costandin B. Voievod, și cu porunca purtătorului pravoslaviei, prea sfințitul Kir Theodosie, Mitropolitul a toatei Țări Rumânești și exarhu plaiurilor, acum a doă oară tipărită și diorthosită mai cu multă nevoie, în Sfînta Mănăstire în Sneagov, la anul de la spăsenia lumii 1697, de smeritul întru ieromonahi Antim Ivireanu.
- SECG. Louis Séchar, Pierre Lévêque, *Les grandes divinités de la Grèce*, Paris, 1966.
- SERV. Jean Servier, *Les portes de l'année*, Paris, 1962.
- SSW *Siebenbürgisch-sächsisches Wörterbuch*, 1, Bd. 1924; 2, Bd., 1926; 5. Bd., 1931, Berlin-Leipzig; 3. Bd., Bukarest-Berlin, 1971; 4. Bd., București-Berlin; 1972, 5. Bd., 1975, București-Berlin.
- ST.L.EX. Vasile Arvinte, *Studiu lingvistic asupra cărții a doua (Ieșirea) din Biblia de la București (1688), în comparație cu ms. 45 și cu ms. 4389*, în MLD, BIBLIA 1688, II, p. 1—75.
- ST.L. FAC. Vasile Arvinte, *Studiu lingvistic asupra primei cărți (Facerea) din Biblia de la București (1688), în comparație cu ms. 45 și cu ms. 4 389*, în MLD, BIBLIA 1688, I, p. 47—128.
- THEOL. WB. *Theologisches Wörterbuch zum Neuen Testament*, ediția G. Kittel / G. Friedrich, Stuttgart, 1933—1979.
- Th.GL. *Thesaurus Graecae Linguae*, Paris, 1829 și urm.

- Th. LL *Thesaurus Linguae Latinae*, Leipzig, 1931—1981.
- TIKTIN H. Tiktin, *Rumänisch-deutsches Wörterbuch*, I—III, București, 1903—1981; Tiktin² I—III, Wiesbaden, 1986—1989.
- URSU, NOI INFORM. N.A. Ursu, *Noi informații puivitoare la manuscrisul autograf și la textul revizuit al Vechiului Testament tradus de Nicolae Milescu* (I), în „Limba română”, XXXVII, nr. 5, 1988, p. 455—468; (II), XXXVII, nr. 6, 1988, p. 521—534; (III), XXXVIII, nr. 1, 1989, p. 31—46; (IV), XXXVIII, nr. 2, p. 107—121; (V) XXXVIII, nr. 5, 1989, p. 463—470.
- TOB *La Bible*, Traduction oecuménique, Edition intégrale, Société biblique française, Les Editions du Cerf, Paris, 1988.
- VASMER, REW Max Vasmer, *Russisches etymologisches Wörterbuch*, Heidelberg, 1953—1958.
- VL *Vetus Latina, die Reste der allateinischen Bibel* nach Petrus Sabatier. 2. Genesis, ediția B. Fischer, Freiburg, 1951—1954.
- VINEA Ion Vinea, *Opere*, I, ediția îngrijită de Mircea Vaida și Gh. Sprințeroiu, studiu introductiv de Mircea Vaida, Editura Dacia, Cluj, 1971.
- VOICULESCU V. Voiculescu, *Poezii*, I—III, antologie și prefață de Aurel Rău, text stabilit de I. Voiculescu și V. Iova, Editura pentru Literatură, București, 1968.
- VORONCA Elena Niculăiță-Voronca, *Datinile și credințele poporului român*, s. 1, 1903.
- DE VRIES Josef de Vries, *Jüdische Riten und Symbole*, Wiesbaden, 1981.
- WEIGAND-HIRT. Fr. L. K. Weigand, *Deutsches Wörterbuch*, Fünfte Auflage, Giessen, 1909—1910.
- Dt. Wb.
- ZLATOUST *Mărgăritare, adică cuvintele de multe feliuri a celui intru sfinți părintelui nostru Ioan, arhiepiscopul Țarigradului, a lui Zlatoust, și ale altor sfinți părinți*, traducere de Șerban și Radu Greceanu, Tipografia Mitropoliei București, 1691.

ALTE REFERINȚE

- A(cta) Petri et Pauli.
- AMBROSIUS Ambrosius, *De Noe et Arca*.
- AQ Aquila, *Traducere în greacă a Bibliei de Aquila din Sinope*.
- ARISTIDES Aristides, *Apologia*.
- AUGUSTIN CIV. Aurelius Augustinus, *De civitate Dei*.
- AUGUSTIN SERMO Aurelius Augustinus, *Sermones*.
- HD Herodot, *Historiae*.
- HOM. OD Homer, *Odiseea*.
- J. HUIZINGA *Homo ludens. Încercare de determinare a elementului ludic al culturii*, București, 1977.
- IER Ieronim, trad. *Vulgata* (347—419/20).
- IOSEPHUS ANTIQ Iosephus Flavius, *Antiquitates Iudaicae*.
- ISIDOR Isidor din Sevilla, *Etimologiae*.
- J.I. *Targum Pseudoionatan*.
- PHILO AB. et CAIN. Philon din Alexandria, *De sacrificiis Abelis et Caini*.
- PHILO DEC. Philon din Alexandria, *De decalogo*.
- PHILO VER. DIV. HER. Philon din Alexandria, *Quis verum divinarum heres sit*.
- ST. VICTOR Saint-Victor, H. de, *De Arca Noe et de arca mystica*.
- THEODOTION *Theodotion din Efes*, traducere în greacă a *Bibliei*.
- SYM. *Symmachus*, traducere în greacă a *Bibliei*.

ABREVIERI

ags.	= anglosaxon	mhd.	= medio-german literar
ahd.	= vechi german literar	mold.	= moldovenesc
ar.	= arab	munt.	= muntenesc
aram.	= aramaic	n.	= neutru
arom.	= aromân	năsăud.	= năsăudean
art.	= articol	nhd.	= nou german literar
asir.	= asirian	ngr.	= neogrecesc
aux.	= auxiliar	pers.	= persan
av.	= avestic	pl.	= plural
babel.	= babilonian	polon.	= polonez
băn.	= bănațean	prep.	= prepoziție
ceh.	= cehesc	rom. com.	= românesc comun
cond.	= condițional	rus.	= rusesc
criș.	= crișean	săs.	= săsesc
dr.	= dacoromân	s.-cr.	= sirbo-croat
ebr.	= ebraic	sg.	= singular
engl.	= englezesc	sîrb.	= sîrbesc
egipt.	= egiptean	sl.	= slav
f.	= feminin	slov.	= slovac
germ.	= german	sloven.	= slovenesc
germ. com.	= germanic comun	tăt.	= tătarăsc
gr.	= grec(esc)	tc.	= turcesc
gr.-biz.	= grecesc bizantin	tc.-tăt.	= turco-tătar
got.	= gotic	toh.	= toharic
i.-e.	= indoeuropean	trepp.	= din Târpiu (săs. Treppen), în Transilvania
istorom.	= istoromân	vbg.	= vechi bulgăresc
invar.	= invariabil	vîr.	= vechi francez
lat.	= latin	vind.	= vechi indian
lat. med.	= latin medieval	vnord.	= vechi nordic
m.	= masculin	vrom.	= vechi românesc
magh.	= maghiar	vsl.	= vechi slav
maram.	= maramureșean	ucr.	= ucrainean
mgl.	= meglenoromân		